

29 Μαρτίου 2023

Μια μητέρα που ήξερε να δακρύζει και να γονατίζει

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#)

Η συμβολή των μητέρων των Τριών Ιεραρχών, Έμμέλειας του Μ. Βασιλείου, Νόνας του Γρηγορίου του Ναζιανζηνού και Άνθούσας Ιωάννη του Χρυσόστομου στην ανάδειξη αυτών των Μεγάλων Πατέρων και Οίκουμενικών Διδασκάλων της Εκκλησίας υπήρξε αποφασιστική. Και είναι δίκαιος ο θαυμασμός του εθνικού ρήτορα Λιβάνιου για τη χριστιανή γυναίκα - «Βαβαί, οια παρά χριστιανοίς είσι γυναίκες» - στο πρόσωπο της μητέρας του Χρυσόστομου, της νεαρής χήρας με την εκπληκτική πιστότητα στη μοναδική αγάπη της ζωής της και την ολοκληρωτική της αφοσίωση στην αγωγή του υπέροχου γιου της. Υπάρχει όμως μια ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια! Και οι τρεις τους, εξαιρετα πνεύματα, ήταν δεκτικοί, εύαγωγοι ως παιδιά και νέοι στα άφορώντα τη σχέση τους με τη χριστιανική Αλήθεια και ζωή!

Την ίδια εποχή στην Εκκλησία του Χρίστου πού παροικεί στη Δύση μια άλλη χριστιανή, ή Μόνικα - χήρεψε κι αυτή νέα -σήκωσε με ανάλογη προς την Ανθούσα πιστότητα το σταυρό της χηρείας της, και επέδειξε αντίστοιχη αφοσίωση στην αγωγή του επίσης εξαιρετου στο πνεύμα γιου της, Αύγουστίνου. Μα αυτός, παρά τη σφοδρή επιθυμία και μεγάλη προσπάθεια της, έδειξε απροθυμία, αδιαφορία για τα άφορώντα τη χριστιανική Αλήθεια και ζωή. Και το χειρότερο, τράβηξε κατά την αντίπερα όχθη, έπεσε σε υπαρξιακό αδιέξοδο, έζησε βίο άστατο, παραδόθηκε σε εξάρτηση αισθησιακή!

Και κείνη έγκαρτέρησε, όχι μια δυο μέρες, ένα ή δύο μήνες, ούτε ένα δυο αλλά δεκαέξι ολόκληρα χρόνια σε μαρτύριο δακρύων, δακρύων πού τα γόνατα της μεταποιούσαν σε σταλαγ-ματιές θερμής προσευχής! Και ελεήθηκε από το Θεό, ευλογήθηκε από την Αγάπη Του με την ευτυχία να δει το γιο της χριστιανό! Κι αργότερα Επίσκοπο Ίππώνος και κορυφαίο Πατέρα ιδιαίτερα της Δυτικής Εκκλησίας! Δε θα την πω πιο αξιοθαύμαστη από τις μητέρες των Τριών Ιεραρχών. Κρίση σε προσωπικούς σταυρούς δεν χωρεί!

Ο Θεός γνωρίζει λογισμούς και διαλογισμούς, διαθέσεις της καρδιάς και ή Αγάπη Του κρίνει! Θα την πω όμως πιο μαρτυρική! Και θα διερωτηθώ, τί άραγε θα αναφωνούσε ο Λιβάνιος, αν την είχε κι αυτήν γνωρίσει! Άλλα και θα προτείνω την προσέγγιση της ιερής μορφής της πού ακολουθεί, ένα μικρό σταχυολόγημα από τα «εκ βαθέων» -«Εξομολογήσεις»- του τελικά λα-μπρού γιου της. Γιατί ή περίπτωση της ενδιαφέρει όχι λίγες μη-τέρες πού σηκώνουν σήμερα ανάλογους σταυρούς .

Ήταν χριστιανή με πληρότητα και νόημα! «Ή μητέρα μου δεν αγαπούσε το Θεό από υπακοή στους γονείς της, μάλλον υπάκουε σ' αυτούς από αγάπη σ' Εκείνον», γράφει ο Αυγουστίνος. Υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην αληθινή πίστη ως προσωπική αγάπη του Θεού - το «πνεύμα πού ζωοποιεί» - και την πίστη τυπικό

χρέος ή καθήκον - «το γράμμα πού σκοτώνει» Όση άναμεσα σε ελευθερία και δουλεία-έξάρτηση! «Ο Θεός την είχε στολίσει με εξωτερική, πιο πολύ εσω-τερική ομορφιά, αυτή πού της έδινε τη χάρη ζωντανής μαρ-τυρίας της αλήθειας του...», συνεχίζει με τρυφερό κι ανθρώ-πινο θαυμασμό. Ή χριστιανή μάνα δεν είναι ιερότητα παγερή, στεγνή! Ή ομορφιά κι ή χάρη της, θεία δώρα κι αυτά ασκούν ύπαρκτική γοητεία στο παιδί, αν καρπώνονται στο μέσα, της ψυχής το κάλλος. Αυτό προέχει, ενώ ή απουσία του δημιουργ-γεί επικίνδυνο κενό!

«Παντρεύτηκε τον ειδωλολάτρη πατέρα μου, άνθρωπο οξύθυμο μα αγαθό, του αφοσιώθηκε σαν στο Χριστό... Αντι-μετώπισε με σεβασμό την άλλη πίστη του, δεν επέτρεψε να γίνει το θέμα αυτό αφορμή φιλονικίας μεταξύ τους... Δεν αντιδρούσε με λόγια ή έργα σε ώρα οργής, αλλά την κατάλ-ληλη στιγμή με αγάπη και λεπτότητα εξηγούσε το λάθος... Δεν έλεγε ούτε μετέφερε λόγο κακό, δεν υποδαύλιζε διχό-νοιες, υποβοηθούσε τη συμφιλίωση, την ειρήνη... Προσευ-χόταν νύχτα και μέρα, εκκλησιαζόταν τακτικά, τιμούσε τους λειτουργούς της Εκκλησίας, πρόσεχε την ελεημοσύνη... Κέρδισε έτσι γρήγορα την αγάπη, την τρυφερότητα, το σεβα-σμό του πατέρα μου και τον ίδιο στη χριστιανική πίστη!» «Αυτά συνέβησαν γιατί είχε Εσένα επιστήθιο φίλο και δι-δάσκαλο στο σχολείο της ψυχής», εξηγεί ό Αυγουστίνος και προσθέτει ότι ή επιστροφή του πατέρα του είναι «το πρώτο δώρο του Θεού στη μητέρα μου, ό αρραβώνας της δικής μου επιστροφής, πού όμως επρόκειτο να αργήσει!» Με το τελευ-ταίο ρίχνει τη γέφυρα πού μας περνά από τη Μόνικα αληθινή χριστιανή σύζυγο τή Μόνικα αληθινή χριστιανή μητέρα, στην περιπέτεια της δικής του αποστασίας και επιστροφής.

Και είναι μια μεγάλη αποστασία ή πρώτη φάση της ζωής του. «Ή μητέρα μας ανάθρεψε γεννώντας μας με ώδίνες τοκετού κάθε φορά πού έβλεπε να ξεμακραίνουμε από Σένα...», γράφει για τη χριστιανική αγωγή της μητέρας του στα τρία παιδιά της. Για τον εαυτό του ειδικά προσθέτει: «Από την τρυφερή ηλικία είχα ακούσματα για την αιώνια ζωή. Η μητέ-ρα με σφράγισε με το σημείο του Σταυρού τη στιγμή που μ' έβγαλε άπ' την κοιλιά της. Με πότισε την Αλήθεια του Θεού με το μητρικό της γάλα... Μικρό παιδί κι εγώ, πριν Σέ γνωρί-σω, σε Σένα εύρισκα στήριγμα και καταφυγή όταν με μάλω-ναν οι γονείς ή οι δάσκαλοι μου... Αρρώστησα βαριά και ζήτησα με λαχτάρα να βαφτιστώ... Ή μητέρα με μύησε στο Μυστήριο της λυτρώσεως, μου έμα-θε την ομολογία που έπρεπε να απαγγείλω... Καλυτέρευσε όμως ή υγεία μου κι ανέβαλα τη βάφτιση μου.

Νικήθηκα από την ιδέα πώς θα ξαναπέσω στην αμαρτία... Ή μήπως και πήρα αυτή την απόφαση για να είμαι ελεύθερος να την απο-λαύσω!» Και με την εμπειρία της επιστροφής πια την ώρα αυτού του «εκ βαθέων» του παρατηρεί: «Ίσως το επέτρεψε ό Θεός για να δώσει στην αγνή καρδιά της μητέρας μου τη χα-ρά να

κυοφορήσει μακροχρόνια κι επώδυνα τη σωτηρία μου»! Η περιπέτεια της αποστασίας αρχίζει στην Καρχηδόνα, όπου σπουδάζει Φιλολογία και Ρητορική. Πρωτεύει στις σπουδές, καμαρώνει γι' αυτό, το... εξαργυρώνει με ερωτικές κατακτήσεις! «Αφέθηκα γρήγορα να γίνω έρμαιο φοβερών παθών και ηδονών... Δεν τρεπόμουν να μπλέκομαι σε περιπέτειες επιπόλαιων ερώτων... Είχα υποδουλωθεί στη φρεναπάτη της ήδονοθηρίας, που ή ανθρώπινη αναισχυντία θεωρεί και προβάλλει ως ελευθερία! Με πυρπολούσε ό πόθος του έρωτα... Το ν' αγαπώ και ν' αγαπιέμαι μου ήταν πιο γλυκό, όταν απολάμβανα το κορμί του αγαπώμενου προσώπου!»

Ομολογίες ρεαλιστικές αλλά αφοπλιστικά ειλικρινείς σε θέμα που ή εποχή μας απομυθοποιεί και είδωλοποιεί συνάμα. «Η μητέρα μου, αυτή ή ταπεινή δούλη του Θεού, που ή καρδιά της ήταν εκκλησιά, αληθινή κατοικία του Κυρίου, αγωνιά, τρομάζει με το δρόμο που πήρα... Με συμβουλεύει... μα δε δίνω την παραμικρή προσοχή... Θεωρώ τίς συμβουλές της απλοϊκές γυναικείες παραινέσεις»! Είναι ή ώρα της μεγάλης φωτιάς, ή ώρα που ήδονοθήρας αυτός, δε θεωρεί την υπόθεση φρεναπάτη, αλλά... ελευθερία. Δεν του περνάει από το νου ότι το τελευταίο δείχνει σαν «φύλλο συκής» της ανθρώπινης αναισχυντίας. Διαβάζει τότε Κικέρωνα, διαβάζει και Γραφή, μα καταφεύγει στην αίρεση των Μανιχαίων! Δεν αργεί βέβαια να διαπιστώσει ότι πρόκειται «για ανθρώπους, υπερφίλους, κενόδοξους, φλύαρους, σαρκικούς. Ανθρώπους που φώναζαν συνεχώς, “ή αλήθεια”, “ή αλήθεια”, μα δεν είχαν μιαν αλήθεια για Σένα, παρά μονάχα πλάνη»! Ωστόσο τους ακολουθεί με πάθος. Γι' αυτό ή αγωνία της μητέρας του κορυφώνεται, μα ή αγάπη της τη φέρνει κοντά του.

«Η μητέρα μου έχυσε εκείνη την περίοδο για μένα δάκρυα πιο πολλά από όσα χύνουν οί μανάδες μπρος στα νεκρά παιδιά τους... Με την πίστη της με έβλεπε σαν νεκρό... Αλλά ή αγάπη της πότιζε τώρα με πιο πολλά δάκρυα προσευχών το χώμα! Αύτη την ξανάφερε κοντά μου και με μήνυμα θεϊκό, παράθυρο ελπίδας»! Παράθυρο ελπίδας από ένα όνειρο, όπου νεανίας γοητευτικός, παρότι την έβλεπε σε τόση θλίψη, χαμογελούσε και της έλεγε: «Ηρέμησε, κοίταξε και δες, όπου στέκεσαι εσύ, στέκεται και ό γιος σου»! Και κοίταξε και βεβαιώθηκε, ήταν αλήθεια. «Και είχε τη δύναμη να ζει το όνειρο σαν τη χαρά της δικής μου επιστροφής, που θα αργούσε πολύ ακόμα! Γιατί στα εννιά χρόνια που ακολούθησαν κυλίστηκα σε βόρβορου βάραθρα, βυθίστηκα σε άβυσσο ψεύδους. Πάλευα βέβαια να βγω, αλλά βούλιαζα πιο βαθιά ακόμα»! Το ευτύχημα όμως είναι, «ότι όλα αυτά τα χρόνια ή ευσεβής και εγκρατής χήρα μητέρα μου τρέφεται με την ελπίδα του ονείρου της! “Ότι δεν σταματά τους ποταμούς των δακρύων, τους στεναγμούς της καρδιάς στις ατέλειωτες ώρες των προσευχών της για μένα»!

Και το ανθρώπινο παράπονο στο Θεό! «Εσύ άκουγες τίς παρακλήσεις της, μα άφηνες να κυλιέμαι σε βόρβορο, να παραδέρνω σε χάος... Να είμαι πλανώμενος και πλανών, πα-ρασυρόμενος και παρασύρων». Τόσο πού σοφός Επίσκοπος, δε δεχόταν να του μιλήσει παρά τίς θερμές παρακλήσεις της μητέρας του. «Είναι ισχυρογνώμων, εγωιστής, πνεύμα άντιλογίας, παθιασμένος αιρετικός. Άσ' τον ελεύθερο, της είχε πει, αλλά μη σταματήσεις τίς προσευχές σου, κάποτε θα κα-ταλάβει!» Εκείνη επέμενε να παρακαλεί και αυτός της είπε: «Πήγαινε στην ειρήνη του Θεού. Και πίστεψε αυτό πού θα σου πω, ό Θεός δεν θα αφήσει να χαθεί ένα παιδί τόσων δακρύων»! Μήνυμα αιώνιο αυτό για κάθε αληθινή μητέρα! Μετά την Καρχηδόνα ιδρύει και στη Ρώμη δική του Ρητορι-κή Σχολή. Εκεί ξεκόβει από τους Μανιχαίους, αλλά δεν έρχε-ται στην πίστη.

Αρρωσταίνει πάλι βαριά και ή μητέρα εντείνει τίς προσευχές της. Ό Θεός δεν έχει σχέδιο να τον πάρει πριν αναγεννηθεί, να «καταφέρει πλήγμα θανατερό στην ψυχή αυτής της Άγιας Γυναίκας». Γίνεται καλά κι έρχεται και ιδρύ-ει νέα Ρητορική Σχολή στο Μιλάνο. Κορυφαία μορφή εδώ ό “Άγιος Αμβρόσιος, «ψυχή εκλεκτή, ευσεβής δούλος του Θεού, γνωστός σε όλο τον κόσμο. Τον αγαπώ, όχι όμως ως δάσκαλο της αλήθειας του Χριστού, έχω χάσει πια κάθε ελπί-δα σωτηρίας. Τον αγαπώ ως άνθρωπο πού με έχει συμπαθή-σει». Αυτή είναι ή κορύφωση της τραγωδίας του! Είναι πια πλάι σε μεγάλη πηγή «ύδατος ζώντος»! Άλλα δε νιώθει δίψα έλαφιού «επί τάς πηγάς των υδάτων», δεν αισθάνεται την ανάγκη ν' αντλήσει «ύδωρ άλλόμενον εις ζωήν αιώνιον»! Ή μητέρα σπεύδει, από την Αφρική στο Μιλάνο. Χαίρεται πού μαθαίνει πώς ξεκόψε από το Μανιχαϊσμό. «Δεν είχα βρεί την αλήθεια ακόμα, όμως είχα απομακρυνθεί από το ψέμα»! Ωστόσο λυπάται πού ούτε ένας Αμβρόσιος δεν είχε αγγίξει καμιά χορ-δή τής ψυχής του. Γνωρίζεται, συζητεί με τον “Άγιο, «διπλα-σιάζει τα δάκρυα και τίς προσευχές της για μένα».

Ο Αυγουστίνος και τότε ακόμα δείχνει να γλιστρά πιο πέ-ρα. Μετά από ένα μικρό διάστημα στην αστρολογία, καταφεύγει στο νεοπλατωνισμό, ένα φιλοσοφικό σύστημα της μόδας εκείνα τα χρόνια και ζει κοινοβιακά με κάποιους φίλους. Πα-ράλληλα όμως δεν τον αφήνουν αδιάφορο ακούσματα για επι-στροφές στην πίστη κάποιων νομομαθών, γοητεύεται από το βίο του Άγιου Αντωνίου, διαβάζει την Αγία Γραφή πιο προσε-κτικά. Ήταν φανερό: το δίχτυ της Αγάπης του Θεού απλωνό-ταν πια για τα καλά πάνω άπ' τη ζωή του, ή αναγέννηση «εξ ύδατος και πνεύματος» ερχόταν. Και ήρθε, σε κείνο τον περίπατο, τότε πού περνούσαν μπρος άπ' τα μάτια του ταινία κινηματογραφική τα κρίματά του. Τότε πού εκείνο το ρίγος της μετάνοιας ένωσε να διαπερνά και το κορμί του. Αυτό πού είχε κατεργαστεί τα κρίματά της ψυχής του δεκαέξι τόσα χρόνια! Τότε πού ή παιδική φωνή τρα-γουδούσε κι έψαλλε το λυτρωτικό: *Tolle et lege*”, «άνοιξε και διάβασε».

Τότε πού το βλέμμα του συλλάβισε τον σωτήριο στί-χο: «Ως εν ήμερα εύσχημόνως περιπατήσωμεν, μη κώμοις και μέθαις, μη κοίταις και άσελγείαις, μη έριδι και ζήλω...» (Ρωμ. 14,13). Τότε πού στο τέλος της ανάγνωσης είχαν αλλά-ξει όλα! Είχε αρχίσει το «ένδύσασθε τον Κύριον Ίησουν Χριστόν», είχε γλυκοχαράξει ή ανατολή ενός νέου κόσμου! Και ή μητέρα ευχαριστούσε το Θεό: «Μου έδωσε ό,τι του ζητήσαμε το παραπάνω»! Έλεγε το δικό της «νυν απολύεις»! «”Ωρα να φύγω πια από αυτόν εδώ τον κόσμο»’Τό όνειρο της ελπίδας κι ό λόγος του Επίσκοπου ήταν ψηλαφητή αλήθεια.

Ο γιος της ήταν πια «στον δικό της τόπο», «ό Θεός δεν είχε αφή-σει να χαθεί ένα παιδί τόσων δακρύων». Και όχι μόνο, αλλά και το ανέδειξε Μεγάλο δικό Του, Μεγάλο Πατέρα της Εκκλησίας, με παρουσία αγάπης και γραφή στη Δύση ανάλογη με κείνη πού αξίωσε στην Ανατολή τους Τρεις Ιεράρχες. Η Αγία Μόνικα, ή μητέρα του Αγίου Αυγουστίνου, είχε με-γάλο πρόβλημα με το γιο της, σταυρό βαρύ, ασήκωτο. Το πέρασε όμως από μαρτύριο δακρύων, από στεναγμούς καρ-διάς, στα γόνατα ώρες ατέλειωτες δεκάξι τόσα χρόνια. Και ή απάντηση του Θεού ήρθε! Το υπόδειγμα λέει κάτι ελπιδοφόρο. Σέ πολλές σημερινές μητέρες.

του Αθανασίου Κοτταδάκη (Πειραιϊκή Εκκλησία)

Πηγή: [askitikon](#)

-